

Leilighed til at faae tilføjet, hvad der muligt mangler; Den, der skal høre, skal derimod samle Alt, hvad han vil spørge om, i saa Ord, og han skal ikkebestomindre gjøre det tydeligt og klart. Der hører saaledes en særegen Gavedertil, og man kan derfor gjerne sige, at enhver Lærer, der virkelig skal kunne examinere godt, maa forberede sig dertil og maa sætte sig levende ind i det, hvori han skal examinere. Men der gives nu intet Middel, ved hvilket man bedre og mere levende kan spørges ind i den Gjenstand, som man skal høre i, end det, at man selv gennem en længere Tid, gennem halve Aar har været nødt til dagligt at foredrage den og til dagligt at leve sig ind i den; først da kommer der Liv i Examinationen. Har man Examinatorer, der eengang for alle ere uddalgte dertil, men som ibrigt ere inde i ganske andre Livsstillinger, og som vel besidde Kundskaber, men dog have lagt de Kundskaber, som de ikke til Stadighed bruge, tilside og have ligesom gjemt dem i deres Kundskabs Forraadskammer, hvorfra de ved Examinationen skulle tage dem ud, da troer jeg rigtignok, at Examinationen vil komme til at mangle Endeel i Livlighed, og at saa denne Mangel paa Livlighed hos Examinatoren ogsaa let vil forplante sig over paa Examinanden. Naar jeg tager Hensyn til det, som jeg selv har oplevet og erfaret, da jeg som Student blev examineret af den store Examencommittee, som da bestod her i Kjøbenhavn og bestod af Landets dygtigste og meest intelligente Mænd, af Professorene ved Universitetet, og til, hvad jeg har seet Andre opleve, dengang da jeg gav mig af med at dimittere til Universitetet, og naar jeg saa sammenstiller dette, og hvad jeg senere har oplevet ved i en Række af Aar at have været Censor ved den Examination, der nu foretages af Lærerne ved de lærde Skoler, da kan jeg ikke Andet end erkjende, at den sikreste og paalideligste Maade at faae Examen bragt istand paa, er, at overlade til de Mænd, der have underviist i Fagene, ogsaa at anstille Examen i dem.

Jeg ønsker altsaa, at Ulligheden maatte kunne ophæves, men naar dette nu kun kan skee derved, at af de omtalte tvende Examinationsmaader den ene viger Bladsen, da mener jeg,

som sagt, at det er rigtigst at lade den Examinationsmaade fare, der foreskriver, at de Mænd, der skulle examinere, ikke behøve at kende Disciplene og ikke behøve at have beskæftiget sig med at være Lærere i de forskjellige Fag, hvori de skulle examinere, eller idetmindste ikke behøve for Tiden at være det; det vil jo, vel at mærke, ikke kunne undgaaes, at en stor Deel af en saadan Examencommittee just vil komme til at bestaae af Mænd, som ikke have givet sig af med at undervise i de vedkommende Fag. Forsaavidt det foreliggende Lovforslag derimod maatte kunne ændres derhen, at det blev gjort til en Rettighed for Enhver, der vilde dimitteres privat, og som vilde melde sig privat til Skolelærerexamen, at han, naar han meldte sig til Examen ved Seminarier, kunde forlange at blive examineret af den Lærer, som han selv havde valgt sig, eller dog maatte kunne ændres i denne Retning, da skulle jeg gjerne slutte mig til dem, som ønske derigjennem at bidrage til, at den omtalte Ullighed kan hæves.

Mr. Understen: Jeg troer ikke, at det kan lade sig gennemføre, hvad den høitagtede sidste Taler foreslog; thi foruden dem, der dimitteres fra de kongelige eller Statsseminarierne og fra de private Skoler og Seminarier, er der endnu et tredie Slags Dimittender, nemlig dem, som forberedes til Skolelærerexamen af enkelte Præster eller Skolelærere rundt omkring i Landet, og jeg forstaaer ikke, hvorledes det skulle indrettes saaledes, at disse enkelte Præster eller Skolelærere skulle kunne komme til at examinere disse enkelte Mennesker, som de have forberedt til Examen, og som ganske vist kunne blive ligesaa dygtige og duelige Skolelærere som Andre. Den høitagtede Taler meente, at, naar Examinationen blev foretagen af Lærerne, som have underviist Eleverne, vilde der komme en større Sikkerhed ind i Resultatet; det vilde, saavidt jeg forstod ham, bringe det sikreste Resultat. Ja, dersom alle Mennesker vare saaledes, som de skulle være, dersom Menneskene ikke vare partiske, dersom de vare fuldkommen rejsfærdige, vilde jeg give den ærede Taler Medhold; men, saasom det er en bekjendt Sag, at Menneskene nu engang